

Urtidens kæmper

Bjerggorillaer i Rwanda

I Parc Nationals Des Volcans i Rwanda lever en stor del af verdens få tilbageværende bjerggorillaer. Tag med på et hårdt trek i den våde regnskov i et vulkanområde præget af krige, rebeller og krybskytter. Og hør om mødet med Susa-gruppen, den største nulevende flok af disse enorme menneskeaber.

Den frygtelige vulkan

Gennem den mørke tætte jungle siler regnen ned. De smalle stier snor sig op og op igennem den bevoksede regnskov og det stikkende krat. Regnen har pisket ned i over en time, mens vi på mudrede stier har tilbagelagt knap to hundrede højdemeter. Nu er vi nået op i 3400 meters højde. Siden tidligt i morges har vi fulgt med vores fire maskingeværbevæbnede vagter op ad denne frygtelige vulkan. Gennem beplantede marker og en lys tæt bambusskov med tusindvis af bambusstænger, der rækker mod himlen, er vi nået ind i junglen. Området 'Parc Nationals Des Volcans' er plettet med vulkaner, og vi er - i vores jagt efter Susa-gruppen, verdens største kendte flok af bjerggorillaer - på vej op ad den højeste vulkan i området. Såvel foran som bag vores gruppe på fem vesterlændinge går vagter med tunge maskingeværer. De behårede kæmper vi er på udgik efter kan være svære at finde, da de bevæger sig op og ned af vulkanen for at finde føde. Sandsynligvis gemmer de sig et sted i mellem 3600 og 4000 meters højde. Som vi når højere op sluger junglen os. Stien forsvinder og afløses af et tilgroet spor med stikkende slyngstængler og kæmpestore blade, som vi med machetter må hugge os igennem. Regnskoven lever op til sit navn og viser sig fra sin værste side. Det vælter ned med vand, der forvandler det stejle

underlag til et glat miskmask af mudder og blade. Vi er drivvåde, men tvinger os frem og op gennem den bidende kolde luft og den piskende regn. De af os, der har været så dumme ikke at medbringe handsker, får revet vore forfrosne hænder til blods på de evigt stikkende planter. Men med forventningen om at se regnskovens kæmper forsøger vi at holde modet oppe, mens vi tænker en million tanker: Finder vi dem? Hvordan vil det blive at stå ansigt til ansigt med en gorilla? Gemmer gorillaer sig når det regner? Hvor tæt på kan vi komme?

Der gives kun tilladelse til maksimalt otte personer om dagen til dette trek. Giver man op undervejs får man hverken pengene tilbage eller et nyt forsøg, og da denne indtil videre ikke synderligt behagelige ekspedition har sat os hver især 2500 kroner tilbage, er det at give op ikke det der står allerøverst på dagsordenen. Ikke desto mindre begynder trætheden at melde sig og ekspeditionens ældste deltager - en italiensk dame på omkring fyrre - er tæt på at give op. Regnen, kulden, bevoksningen, højden og selvfølgelig det faktum, at det bliver ved at gå stejlt opad tærer på kræfterne. Bedre bliver det ikke af, at vi ikke ved hvor højt oppe bæsterne gemmer sig, men kun at de dagen før, hvor halvdelen af deltagerne måtte opgive undervejs, fandt sig helt oppe i 4000

meters højde. Det er da den forløsende melding kommer over radioen. 'They are coming down!' siger vores guide med et kæmpe smil. Højere oppe på vulkanen har klappere lokaliseret gruppen af gorillaer, der i deres søgen efter føde har været så elskværdige at bevæge sig trehundrede højdemeter ned i mod os siden i går. De er mellem to og tre hundrede højdemeter over os nu får vi at vide at 'vi er der om små to timer'. Gennemstrømmet af forventningens glæde får Mama Italia og vi andre vores anden luft og bevæger os hastigt videre op. En time senere holder det endelig op med at regne, og humøret stiger yderligere, da vi lidt senere for første gang hen over trækrønerne kan høre det, vi tror er gorillabrøl, men som viser sig at være klapperne, der råber for at vi kan lokalisere deres position.

Da vi endelig når op til klapperne, og får skiftet vores våde tøj, går de fleste af os i gang med at gøre vores fotoudstyr klar. Mine fingre er så kolde, at jeg må opgive at skifte objektiv, og kun med nød og næppe har jeg følelse nok i fingeren til at kunne trykke udløseren i bund. Susa-gruppen er under hundrede meter fra os, og med bankende hjerter går vi imod den. Vi får at vide, at gorillaer er vegetarer, og at vi ikke skal være bange for dem. Dog skal vi holde os i en afstand på mindst ni meter til dem med

TEKST OG FOTO: JAKOB ØSTER

mindre - som det betryggende bliver formuleret - gorillaerne selv vælger at komme hen til os.

I disen blandt regnskovens kæmper

Den første gorilla vi møder er ikke i nærheden af at være ni meter væk. Vores spor i krattet leder os lige forbi en lille krathule, hvor en gorillaunge, som er omkring en meter høj, gemmer sig. Med sine enorme brune øjne og sit pjuskede, sorte, krøllede hår ligner den på en gang et urtidshyre og en kæmpepestor blød bamse. Den er rolig og imødekommende. Den udstråler intelligens,

og vi står med den sære fornemmelse af at stå overfor noget som er mere menneske end dyr. Det er en uforklarlig anderledes og meget stærk oplevelse af kontakt. Lidt længere fremme stopper vi på et lille plateau med udsigt over en lysning, hvor hovedparten af flokken befinder sig. Det forunderlige syn af omkring 20 vilde bjerggorillaer møder os. I midten står en af de fire ledergorillaer, en enorm silverback, og skuer ud over flokken. Så gaber den og bløtter sine frygtindgydende sylespidse tænder. Rundt omkring leger ungerne, hannerne trommer sig på brystet og river træer op med rode, hunnerne piller lus ud af

deres unger, og kæmpe sorte uldtotter svinger sig fra gren til gren. At der ti femten meter væk står en gruppe mennesker og glori på dem, påvirker tilsyneladende ikke flokken. Det er en uvirkelig og totalt betagende oplevelse. De største hanner er over tre meter høje, men kun sjældent rejser de sig op på bagbenene i deres fulde højde. For det meste lunter de rundt på alle fire, med deres karakteristiske æggeformede hoved tronende op over deres mægtige skuldre.

Der er strenge regler om, at besøgstiden på maksimalt en time skal overholdes,

◀ Gorillaer er legesyge væsener der elsker at tromme på brystet og hygge sig med benene oppe.

på at ingen af os tør pege vores kame-ralinser op mod dyret for ikke at risikere at provokere kæmpen.

Turen dertil

'Er du sikker på, at du hverken har vi-sum eller et letter of invitation?' lyder det strikst fra den smukke sorte dame med de struttende runde former. Flere steder sidder hendes nystrøgne uniform, der signalerer, at hun tilhører im-migrationspolitiet, så stramt, at den ligner noget der snart må sprænges. Mens jeg forsøger at lade være med at kigge ned i hendes dybe kavalergang, gentager jeg, at jeg ikke har nogle af delene. Jeg er den eneste, der er tilbage i im-migrationskøen i Kigali's ikke ligefrem overrendte internationale lufthavn. På etagen nedenunder kan jeg se min ryg-sæk, for længst forladt af hovedfeltet, tage endnu en ensom runde på trans-portbåndet. Jeg gentager for gud ved hvilken gang, at Kenya Airways, som solgte mig billetten i Nairobi, forsikrede mig om, at jeg kunne få visum ved an-komst til Rwanda. Efter nogen tids par-lamenteren med chefen for immigra-tionspolitiet's tør den kønne struttende dame endelig op og udsteder mig - for-medelst et gebyr på 60\$ - et visum.

Jeg får lufthavnstaxaen - som selvføl-gelig koster ti gange så meget som en bytaxa, fordi den er eksklusiv nok til at betjene byens internationale lufthavn - til at køre mig direkte til turistkontor-et med det mundrette navn: ORTPN - L'Office Rwandais du Tourisme et des Parcs Nationaux.

så efter at vi i en halv time fascineret har betragtet hovedparten af gorillaer-ne i lysningen, skynder vi os videre på jagt i junglen efter resten af flokken. På ganske tæt hold passerer vores spor en mor og dens unge. Men denne gang me-ner den beskyttende mor, at vi og vores kameraer er kommet en tand for tæt på, så de lunter videre. På vej forbi os tager moren pludselig et skridt til siden hen imod mig og sætter et formanende dask med sin behårede hånd sikkert ind på mit lår. Hun er virker ikke specielt ophidset, er bare lige henne for at mar-kere, at så er det godt kammerat, her bestemmer Mor!

Vores guide leder os videre ned ad bjer-get i vores søgen. Vi halvt går, halvt kravler over våde grene, blade og krat og prøver at undgå at falde igennem de mange huller i den bevoksede under-skov. Da går det op for os, at vi har føl-geskab af en temmelig stor silverback.

Hver af de fire silverbacks er leder af en undergruppe på omkring ti gorillaer, og uforvarende har vi øjensynligt fået placeret os mellem denne silverback og resten af hans gruppe. Det er det store og temmelig vildt udseende dyr ikke helt tilfreds med, hvorfor den mægtige kolos nu med hastige skridt og en noget ophidset attitude vinder ind på os.

Da det ellers sikkert velmenende men ret monsterlignende dyr er bare fem meter bag os, begynder vi at løbe. Vi har ellers fået at vide, at man aldrig må løbe væk fra en sur gorilla, men al-ternativerne synes lidt svære at få øje på. Så griber guiden heldigvis ind. Han løber hen og griber fat i os og råber. 'Stå stille. Ind til siden. Nu!' Som sagt så gjort, og mens guiden beskyttende trykker os ind mod buskadset, passe-rer den enorme ophidsede han så tæt forbi os på stien, at hvis nogen turde, så kunne man have rørt ved den, og så tæt

Der er kun omkring 700 bjerggorillaer tilbage i verden. Alle lever i det vul-kanske højland nær grænserne mellem Rwanda, Uganda og Congo. Gorillaerne er stærkt udrydningstruede og lever i et område plaget af krige og krybskyt-teri. Vil man se kæmperne, står valget - grundet krigen i Congo - for de fle-ste mellem Rwanda og Uganda. Rwanda har dog nogle klare fordele. Flest go-rillaer i større grupper, flottere natur samt at man ved personligt fremmøde hos ORTPN i Kigali efter sigende skulle kunne få en trekking permit i løbet af 2-3 dage. Med let bankende hjerte står jeg derfor nu ved skranken og kigger endnu en sort uniformeret dame af ikke ubetragtelig størrelse i øjnene. Hendes energiniveau ligger omtrent på højde med et fladt batteri, men med møje og besvær får hun slået op på den ikke helt nutidige computer, og finder frem til en permit til tre dage senere. 'Du skal være i Kinigi på mandag klokken syv', siger hun og tilføjer, 'og du skal selv sørge for at finde en chauffør med en bil, der kan være til rådighed hele dagen'.

Kinigi viser sig ved et kig på kortet at være en lillebitte landsby højt oppe i det u fremkommelige terræn i Parc Nationaux des Volcans. Før jeg kan begive mig mod Kinigi, må jeg dog først opholde mig en nat på det snuskede hotel Gloria, i den fattige og kaotiske hovedstad Kigali. Da vinduerne på mit værelse ikke kan lukkes, vælger jeg at forsøge at spraye de mange myg ihjel ved hjælp af rund-håndede mængder af den dåse 'instant KILL' som hotellet elskværdigt har stil-let til rådighed ovre i hjørnet. Effekten lader ikke vente længe på sig. Muligvis er midlet noget, der har til hensigt at dræbe myggene ved kvælning, for i ti-mevis synes al ilt at være suget ud af rummet, og vejtrækningsmulighederne er stærkt reducerede. Det viser sig dog at være held i uheld, for det er da jeg sidder i ufrivilligt eksil i hotellets fælles-område, der er lækkert indrettet med 3 skæve plastikstole og et alt for lavt be-skidt plastikbord, at jeg møder Pramod og Pria, et par flinke indere fra London, der også har fået permits til gorillaerne til mandag. De ved lige så lidt som jeg hvordan de skal nå til Kinigi, der ligger langt oppe i bjergene, og være der klok-ken syv om morgenen, så vi beslutter os for at følges ad og sammen arran-gere de praktiske formaliteter. Tidligt næste morgen tager vi et krampagtigt

Bagerst beskytter de armerede vagter Mama Italia mfl. på vores vej gennem en bambuskov på vej op mod den tætte jungle.

overfyldt lille skrammel af en minibus mod Ruhengeri, der er den by, der ligger Kinigi nærmest. Det viser sig, at denne dag er en national helligdag i Rwanda, og regeringen har pålagt befolkningen at deltage i fællesarbejde med at for-skønne veje, pladser og offentlige byg-ninger, så langs store dele af ruten står folk, unge og gamle, mænd, kvinder og børn og luger og hakker med primitive redskaber. I Ruhengeri finder vi et hotel med rindende vand og elektricitet. Dog rinder vandet kun nogle gange, og det er også så som så med elektriciteten. Vi provianterer til trekket og organisere-r på det lokale ORTPN-kontor en bil med chauffør til Kinigi til dagen efter. Selvfølgelig viser det sig, at min reser-vation er forsvundet på dens vej fra computeren i Kigali til mændenes hånd-skrevne papirlister her, men det bliver der rettet op på. Vi er meget opsatte på at se Susa-gruppen. Med 35 gorillaer er det den største gruppe, men også den af de 4 grupper, der bor højst på vul-

kanen og den suverænt mest krævende at komme op til. Desværre kan man ikke reservere, at man vil til en bestemt gruppe - man kan kun møde tidligt op i Kinigi og håbe at man får den ønskede tur.

Klokken 06.00 om morgenen bliver vi hentet af vores chauffør Charles. I hans gamle pick-up truck snor vi os omgivet af morgendisken og med udsig-ten til 3 spektakulære vulkaner op ad hullede grusveje mod Kinigi. Det viser sig ved ankomsten, at kun fem perso-ner har mod på at gå til Susa-gruppen. Egentlig skal hver gruppe bestå af otte personer, men da Susa-gruppen dagen før befandt sig så højt oppe på bjerget, at mange måtte opgive på halvvejen, får folk lov til i stedet at gå til de andre grupper. Guiderne prøver at overtale os til også at droppe Susa-gruppen, men vi insisterer og får lov. Forude venter et af vores livs største eventyr. Opstigningen kan begynde.